

POSITION PAPER Verslavingskunde Nederland (VKN)

Rondetafelgesprek vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Onderwerp: Wet kansspelen op afstand
Datum: 9 juni 2022, blok 3, Verslaving en preventie I

Geachte leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

Ter voorbereiding van mijn inbreng tijdens het rondetafelgesprek over de Wet kansspelen op afstand, wil ik u graag de volgende punten meegeven.

Reclame

De afgelopen maanden heeft uw Kamer terecht zorgen uitgesproken over de hoeveelheid reclames voor online gokken. Daartoe heeft een meerderheid van uw Kamer ingestemd met een motie die de regering verzoekt een verbod in te stellen op ongerichte reclames voor risicovolle kansspelen (24 557, nr. 186). Vervolgens heeft een meerderheid van uw Kamer de regering verzocht zo spoedig mogelijk uitvoering te geven aan deze motie door een verbod in te stellen op ongerichte reclames voor risicovolle kansspelen (36 029, nr. 1).

De minister voor Rechtsbescherming heeft op 17 maart 2022 in reactie op deze moties aangegeven dat hij wil komen tot nadere beperkingen van reclame voor risicovolle kansspelen, inclusief een verbod op ongerichte reclames voor risicovolle kansspelen. Daarnaast is de minister voornemens om per 30 juni 2022 het inzetten van rolmodellen bij risicovolle kansspelen geheel te verbieden. Dit heeft hij nogmaals bevestigd in antwoorden op Kamervragen over het bericht dat de Belgische overheid gokreclames aan banden gaat leggen¹.

Wat Verslavingskunde Nederland betreft zijn dit stappen in de goede richting, maar tegelijkertijd kunnen we niet anders dan constateren dat er in de praktijk geen sprake is van een significante beperking van de hoeveelheid reclames voor online gokken. En de situatie dreigt binnenkort alleen maar erger te worden. Sinds 1 oktober 2021 heeft de Kansspelautoriteit in totaal 18 vergunningen verleend. Deze aanbieders mogen reclame maken voor online gokken. Op dit moment zijn er nog 30 aanvragen in behandeling. Zelfs als niet alle aanvragers in aanmerking komen voor een vergunning, krijgen we de komende maanden dus te maken met een verdubbeling van het aantal legale aanbieders. Al deze bedrijven willen een positie op de Nederlandse markt voor online gokken verwerven en zullen dus reclame gaan maken. In de praktijk zal dit leiden tot een drastische toename van het aantal reclames.

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2022D22384&did=2022D22384>

Daarom is het van groot belang dat er haast wordt gemaakt met voorstellen om reclame voor risicovolle kansspelen te beperken en om het verbod op ongerichte reclames voor risicovolle kansspelen zo snel mogelijk in te voeren. VKN is benieuwd naar de op 1 juni 2022 aangekondigde aanpassing van het Besluit werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen, waarmee het beoogde verbod op ongerichte reclame voor risicovolle kansspelen deels wordt ingevuld.

Sportsponsoring

Ook op een ander terrein constateert VKN een onwenselijke toename van reclame door aanbieders van online gokken: de sportsponsoring.² Nagenoeg iedere voetbalclub in de Eredivisie wordt gesponsord door aanbieders van risicovolle kansspelen. Hetzelfde geldt voor de meeste clubs in de eerste divisie. Daarnaast sponsoren verschillende online aanbieders darttoernooien of kickboks evenementen.³ Op deze manier gebruiken de online gokbedrijven de sportwereld om hun naam te vestigen.

Sportsponsoring door online gokbedrijven draagt bij aan verdere normalisering en maatschappelijke acceptatie van online gokken. Via sportsponsoring worden veel jongeren en jongvolwassenen bereikt. Bij sportsponsoring gebruikt de sector exact dezelfde argumenten als bij reclame. Zo stelt een online aanbieder dat door middel van dit soort sponsordeals het Nederlandse voetbal wordt gesteund en dat spelers hierdoor naar het legale, verantwoorde en veilige aanbod van kansspelen worden geleid.

VKN vraagt zich af tegen welke prijs de sport moet worden gesponsord door gokbedrijven en of er in dit geval sprake is van maatschappelijke meerwaarde. De Kamer zou een afweging moeten maken of het wenselijk is een uitzondering te blijven maken voor sportsponsoring of dat Nederland (net als België) zou moeten kiezen voor een algeheel reclameverbod en voor het invoeren van een verbod op sportsponsoring door online gokbedrijven.⁴

Preventiebeleid aanbieders

Legale aanbieders van online gokken moeten aan strenge voorwaarden voldoen op het gebied van preventie. Daarmee worden ze geacht een bijdrage te leveren aan het voorkomen van risicovol spelgedrag en kansspelverslaving.

Alle online aanbieders dienen de Beleidsregels verantwoord spelen van de Kansspelautoriteit goed na te leven, zodat *risicovol spelgedrag*, onmatige deelneming aan kansspelen en risico's op kansspelverslaving vroegtijdig worden onderkend en spelers die in de problemen komen tijdig worden geholpen. Goede preventie valt of staat immers met de uitvoering daarvan. Deze uitvoering laat soms te wensen over zoals te zien was in de recente uitzending van pointer⁵.

² <https://www.sportnext.nl/sponsoring/deze-gokbedrijven-zijn-actief-in-de-nederlandse-sportwereld/>

³ <https://www.bnnvara.nl/kassa/artikelen/profvoetbalclubs-in-de-eredivisie-als-uitgangspunt-voor-gokbedrijven>

⁴ <https://nos.nl/index.php/artikel/2428120-belgie-wil-verbod-op-gokreclames-gokken-is-het-nieuwe-roken>

⁵ [Gokkers slecht beschermd op Nederlandse goksites | KRO-NCRV](#)

VKN vraagt zich af of de Kansspelautoriteit de komende tijd voldoende prioriteit geeft aan het monitoren van de uitvoering van het preventiebeleid door online aanbieders. VKN verzoekt uw Kamer om een duidelijk signaal te geven dat hier voldoende aandacht voor moet zijn. Daarnaast is het van groot belang goed te monitoren of het huidige preventiebeleid ook echt afdoende is om gokkers te beschermen of dat verdere aanscherping nodig is.

Aandacht voor gokgerelateerde schade

In dat kader is het niet alleen van belang om te kijken naar (het voorkomen van) gokverslaving, maar ook naar de andere gevolgen van online gokken. Uit onderzoek blijkt namelijk dat mensen die online gokken bepaalde zaken verwaarlozen, zoals voldoende bewegen, gezond eten, en diverse andere problemen ontwikkelen (problemen in gezinnen, werk, stress)^{6 7}.

Daarmee draagt online gokken (indirect) bij aan de ongezonde leefstijl die de overheid juist wil tegengaan door allerlei maatregelen te nemen: gezond eten stimuleren, sporten en bewegen aantrekkelijker maken en zorgen voor een gezondere omgeving en betere zorg.

Uit onderzoek blijkt dat meer mensen de afgelopen maanden online zijn gaan gokken en dat ze daarbij ook nog eens langer spelen. Op deze manier ontstaat een giftige mix: een toename van risicovol spelgedrag in combinatie met een ongezonde leefstijl.

Het is daarom van belang om breder te kijken naar schade van gokken in plaats van alleen naar verslavingsproblematiek. En met deze bredere visie ook rekening te houden bij preventieve interventies, bijvoorbeeld door het beperken van grote eenmalige verliezen. Ook is van belang aandacht te hebben voor de schade aan de omgeving van de gokker.

Onafhankelijke expertise

Verschillende onafhankelijke organisaties, waaronder VKN, die uw Kamer heeft uitgenodigd voor dit rondetafelgesprek zijn buitengewoon begaan met het onderwerp online gokken. Zij worden echter op geen enkele manier gecompenseerd voor de tijd die zij besteden aan advisering of de voorbereiding daarvan. Deze organisaties kunnen hun onafhankelijke status alleen behouden als zij geen commerciële belangen dienen. Daarom is het van belang dat uw Kamer aandacht besteedt aan het belang van onafhankelijke expertise en het organiseren daarvan. VKN, net als andere betrokken organisaties in dit veld, zien het als onderdeel van hun maatschappelijke taak om actief bij te dragen aan discussies zoals deze en willen dat dan ook graag blijven doen.

⁶ Gamblingcommission.gov.uk. (2022, May 24). National Strategy to Reduce Gambling Harms. <https://www.gamblingcommission.gov.uk/>. <https://www.gamblingcommission.gov.uk/print/national-strategy-to-reduce-gambling-harms>

⁷ Muggleton, N., Parpart, P., Newall, P., Leake, D., Gathergood, J., & Stewart, N. (2021). The association between gambling and financial, social and health outcomes in big financial data. *Nature Human Behaviour*, 5(3), 319–326. <https://doi.org/10.1038/s41562-020-01045-w>

In dit kader wijst VKN op de Nationaal rapporteur verslavingen, die wordt belast met de taak om periodiek te rapporteren over de omvang en ontwikkeling van verslavingsproblematiek, met als doel beter zicht te krijgen op de (maatschappelijke) impact van verslavingen. De Nationaal rapporteur zou de opdracht kunnen krijgen om met een voorstel te komen hoe de overheid kan zorgen voor een eerlijke vergoeding van deze organisaties en daarmee voor het behoud van onafhankelijke expertise.

Strakke regulering

Als de afgelopen maanden iets hebben aangetoond, dan is het wel dat het kansspelbeleid niet aan de markt kan worden overgelaten. Alle mooie beloften van de sector ten spijt, de online aanbieders zoeken continu de grenzen op. Daarbij valt het VKN op dat vooral de aanbieders waar de Staat een belang in heeft bijzonder slecht scoren. Deze aanbieders zouden juist een voorbeeldfunctie moeten vervullen, maar het tegendeel blijkt vaak het geval.

We kunnen simpelweg niet vertrouwen op de goede intenties van de branche en op zelfregulering door de sector. Dat leidt niet tot het gewenste effect. Strakke regulering vanuit de overheid is noodzakelijk, in combinatie met adequaat toezicht op de naleving van de regels.

Floor van Bakkum

Verslavingskunde Nederland